

Simen Tallaksen (nyhetssjef) | Pål Hellesnes (fung. nyhetssjef)
Emilie Ekeberg (perm.) | Anne Kari Hinna | Stian Nicolajsen
okonomi@klassekampen.no

ØKONOMI & arbeidsliv

MAKTUTVIDELSE I VASKEN

EU-landene sier nei til økt makt til Acer

Det siste året har Norge opplevd en opprivende debatt om tilknytning til EUs energibyrå Acer og den tredje energipakken.

Et av hovedargumentene til Acer-motstanderne var frykten for at stadig flere beslutninger skulle tas over hodet på Norge og at Acer skulle få økt myndighet og makt, slik EU-kommisjonen har foreslått.

Men nå skruer medlemslandene i EU på bremsen. De sier nei til økt makt til Acer gjennom den såkalte vinterpakken, eller den fjerde energipakken som det også kalles.

Vinterpakken forhandles om i disse dager som triløpforhandlinger mellom EU-kommisjonen, Europaparlamentet og medlemslandene (EU-rådet). I løpet av forhandlingene har det blitt klart at den foreslåtte maktutvidelsen til Acer ikke vil bli en realitet.

– Det betyr at spådommene her hjemme fra motstanderne om en kraftig styrking av Acer og mer myndighetsoverføring fra Norge ikke har vist seg å skje, sier energipolitisk talsperson i Arbeiderpartiet, Espen Barth Eide, til Avisenes Nyhetsbyrå (ANB).

EU-kommisjonen ønsket blant annet at Acer skulle



ACER-VEENN: Espen Barth Eide.

kunne påvirke regionale beslutninger, at Acers styre skulle kunne fatte beslutninger basert på simpelt flertall, og styrke Acer-direktørens posisjon. Alt dette har medlemslandene sagt nei til.

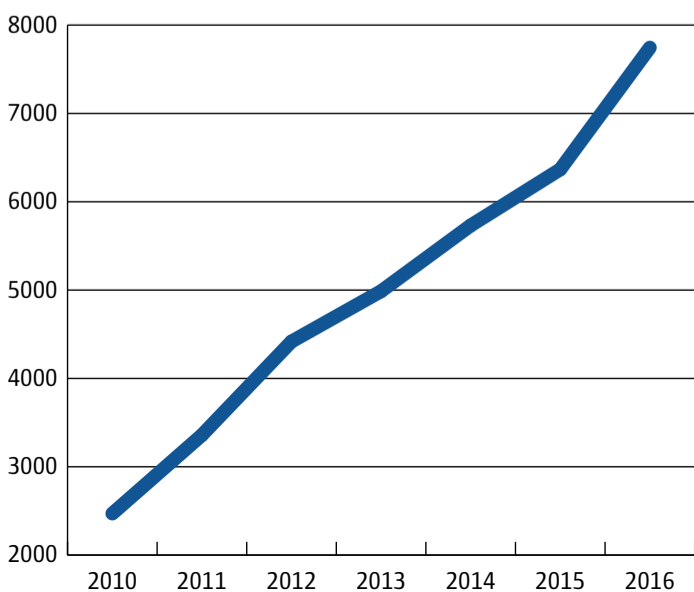
– En av nøkkelpådommene fra nei-sida var at Acer skulle få mer makt. Det fikk de ikke rett i. Men spådommene var ikke tatt ut ifra løse lufta. Det var et forslag fra EU-kommisjonen. Det var ikke bare i Norge man reagerte på forslagene til kommisjonen. Også EUs medlemsstater ønsker å beholde muligheten til å ta endelige beslutninger, sier Barth Eide. **Stian Fyen, ANB**

DAGENS GRAF

Kjøper meir organisasjonshjelp

Grafen viser ein sterk vekst i omsetting av tenester som gir strategisk rådgiving og råd om organisasjonsutvikling.

Kjelder: Statistisk sentralbyrå



Hjelpeorganisasjoner mener nye Na

Harddere

KRAV: Nav strammer inn reglene for økonomisk støtte til arbeidsinnvandrere i Norge. Organisasjonene Caritas og Robin Hood-huset mener de svakeste vil bli rammet hardest.

ARBEIDSLIV

Av Jo Røed Skårderud (tekst), Trondheim, Guro Flaarønning (tekst) og Marthe Amanda Vannebo (foto), Oslo

– Det vil få alvorlige konsekvenser om midlertidige ansettelser ikke skal telles med når man ser om en EØS-borger har jobbet lenge nok i Norge, sier Anna-Sofie Ekendahl-Dreyer.

Klassekampen møter henne på Caritas Ressurscenter i Oslo, hvor hun er daglig leder. Hit kommer arbeidsinnvandrere for å få hjelp med ulike utfordringer de møter i Norge. Over 80 prosent er EØS-borgere. I fjor hadde de 7000 henvendelser, nær 30 prosent handlet om hjelp med kontakt med Nav. Ekendahl-Dreyer er redd nye retningslinjer i Nav vil ramme de mest utsatte brukerne hun møter.

Over 300.000 personer fra EØS-land bor og jobber i Norge. Mange av disse har bodd, skattet og jobbet her så lenge at de har krav på ytelser fra Nav. Andre har ikke krav på støtte fordi de enten har vært her for kort tid eller ikke har lovlig opphold i landet.

For å sikre at EØS-borgere ikke får skattekrone de ikke har krav på, strammer Nav inn kontrollen med hvem som kvalifiserer til å få støtte. Sammen med UDI utviklet de i vår en veileder med klargjøring av hva som kvalifiserer til lovlig opphold. Regelverket er i ferd med å implementeres, og utover året læres Nav-ansatte opp i de nye reglene.

Midlertidighet holder ikke

Både Caritas og Robin Hood-huset i Bergen, som jobber med støtte til arbeidsinnvandrere, reagerer på statusen til midlertidig ansettelse. Veilederen slår fast at midlertidige



VANSKELIGERE: Ved Caritas Ressurscenter i Oslo kommer utenlandske borgere for å få hjelp. Daglig leder Anna-Sofie Ekendahl-Dreyer frykter at EØS-borgere som jobber i Norge får det vanskeligere.

FAKTA

Nye regler i Nav:

- Det er omtrent 300.000 innvandrere fra EØS-land som bor og jobber i Norge. Bare EØS-borgere som har lovlig opphold i Norge kan kvalifisere til sosiale ytelser fra Nav.
- Tidligere sjekket Nav kun om EØS-borgere hadde registreringskort og fast bopel, men nå trapper de opp kontrollen og stiller nye krav.
- Nye regler der midlertidig arbeid ikke skal telle som relevant for om arbeidsinnvandrere har krav på opphold får støtteorganisasjoner for arbeidsinnvandrere til å reagere.

Kilde: Caritas og Nav

ansettelser ikke skal regnes med når man skal avgjøre om EØS borgere har jobbet lenge nok til å ha lovlig opphold og rett på støtte:

«Flere arbeidsforhold kan inngå i beregningen, så lenge de har etterfulgt hverandre i

tid og ikke bygger på midlertidige ansettelser».

Dette er viktig fordi:

■ Arbeidstakere som har hatt fast lønnet arbeid i ett år har automatisk lovlig opphold og krav på ytelser så lenge de er arbeidssøkere.

v-regler lager sosial dumping-felle for arbeidsinnvandrere:

Krav for hjelp



– Nav tar ansvar

Seksjonssjef Jan Erik Grundtjernlien i Nav mener de nye retningslinjene ikke nødvendigvis vil bety at EØS-borgere mister retten til tjenester.

«Reglene om opprettholdelse av arbeidstakerstatus er ikke alene avgjørende for om man har lovlig opphold etter sosialtjenesteloven. Det finnes en rekke oppholdsgrunnlag som EØS-borgere kan påberope seg, og en kan veksle mellom ulike typer grunnlag», skriver han til Klassekampen.



Jan Erik Grundtjernlien

Han forteller at endringen kommer som en følge av at tidligere kontrollsystem fungerte dårlig.

«Bakgrunnen for endringen var at NAV-kontorene meldte inn at dagens system med å kun legge registreringsbevis til grunn som dokumentasjon på lovlig opphold var problematisk. Dette kunne være gammelt eller det kunne være tvil om det var korrekt. Utlendingsmyndighetene kunne ikke gjøre ny behandling av oppholdet og det var vanskelig å få informasjon Nav-kontoret kunne legge til grunn som dokumentasjon i sakene. Med de nye retningslinjene tar Nav et større ansvar for å opplyse sakene og sikre riktig avgjørelser», skriver han.

■ De som har jobbet under ett år, har i utgangspunktet ikke krav på lovlig opphold. De kan innvilges status som arbeidssøker i seks måneder, men det kreves dokumentasjon på at de ikke selv er skyld i at de er arbeidsledige.

Midlertidighet er normen

– Jeg møter EØS-borgere som har vært her i ti år uten å få fast jobb. Det er slik at mange, til tross for flere år i Norge, aldri får tilbud om en fast kontrakt og bare jobber på tilkallingsbasert eller midlertidige kontrakter. Dette vil ramme de mest sårbare og kanskje særlig bygg- og anleggsarbeidere som ofte bare har midler-

tidige kontrakter eller såkalte løsarbeiderkontrakter, sier Ekendahl-Dreyer.

En av brukerne på ressurs-senteret bekrefter ovenfor Klassekampen at lange perioder med midlertidighet er vanlig. Han fikk nylig kjempet seg til fast jobb i et av Norges største renholdsfirmaer etter flere år som midlertidig.

– Etter tre år sluttet de å ringe meg, så da saksøkte jeg dem fordi jeg hadde rett på fast ansettelse etter å ha jobbet der såpass lenge, sier mannen som er spansk statsborger, 55 år og har bodd i Norge i sju år.

Han vil være anonym fordi han frykter represalier fra ar-

beidsgiver. Robin Hood-huset i Bergen har etter en grundig gjennomgang av Navs veileder sendt en skriftlig bekymringsmelding til sosialkomiteen på Stortinget.

– Vi er bekymret. Vi har hatt saker hvor familier har mistet barnetrygden fordi foreldrene ikke lenger er i jobb og av ulike grunner ikke har fått innvilget støtte som dagpenger, foreldrepenger eller uføretrygd. At barn som bor i Norge under trange forhold, i tillegg skal miste barnetrygden, er ganske problematisk, sier Ingrid Huse-

våg Døskeland, rådgiver ved Robin Hood-huset.

– Hvis personer i midlertidige ansettelser risikerer å ekskluderes fra sosiale tjenester og økonomiske ytelser, innebærer det at «gulvet» for hva disse må akseptere fra arbeidsgiver, fjernes. Sikkerhetsnettet blir borte, og de blir i ekstrem grad prisgitt arbeidsgiver, sier Døskeland.



Ingrid Husevåg Døskeland

Blir sak for Stortinget

I bekymringsmeldingen advarer de om at folk i noen tilfeller kan jobbe fem år i Norge før de oppfyller kravene til

lovlig opphold. Freddy Andre Øvstegaard, representant for SV i Stortingets familiekomité, deler organisasjonenes bekymringer.

– Dette handler om de svakeste gruppene i arbeidslivet som risikerer å bli enda mer utnyttet. Over sommeren vil vi løfte denne saken opp i Stortinget, sier Øvstegaard.

Fagavdelingen i Nav opplyser om at midlertidig ansettelse i noen tilfeller kan godkjennes med i vurderingen hvis man har jobbet mer enn ett år for samme arbeidsgiver, på kontrakter som kommer rett etter hverandre.